

Creangă împotriva României (MC) - 29226/03

Hotărârea din 23.02.2012 (MC)

Art. 5

Art. 5 § 1

Privare de libertate

Proceduri legale

Nerespectarea procedurii legale pentru privarea de libertate a învinutului: *încălcare*

Art. 5-1-c

Motive întemeiate de a suspecta

Nerespectarea procedurii legale pentru privarea de libertate a învinutului: *încălcare*

În fapt - Reclamantul este, din 1995, ofițer în cadrul poliției judiciare. La 16 iulie 2003, fiind informat de superiorul său ierarhic că trebuia să se prezinte la sediul Parchetului Național Anticorupție („PNA”) pentru a fi audiat, reclamantul s-a prezentat la sediul parchetului la ora 9:00 dimineața. La ora 10:00, reclamantul a fost interogată de un procuror. A fost reținut la sediul parchetului până la ora 20:00 când a fost informat că este învinuit de săvârșirea unor infracțiuni. Ulterior, a fost arestat preventiv pe baza unui mandat de arestare emis în temeiul ordonanței PNA din 16 iulie 2003, în care se menționa că măsura de arestare a reclamantului fusese dispusă pe o durată de trei zile, adică de la 16 iulie 2003, ora 22:00, până la 18 iulie 2003, ora 22:00. La 18 iulie 2003, curtea militară de apel, în complet de judecător unic, a prelungit măsura arestării preventive cu 27 de zile. În aceeași zi, un mandat de arestare a fost emis pe numele reclamantului, având același conținut cu cel din 16 iulie 2003. La 21 iulie 2003, Curtea Supremă de Justiție a admis recursul prin care se invoca nelegala compunere a completului de judecată, a casat hotărârea dată în primă instanță și a dispus punerea în libertate a reclamantului. Acesta a fost pus în libertate în aceeași zi. Ulterior, Procurorul general a formulat la Curtea Supremă de Justiție un recurs în anulare împotriva acestei hotărâri. Prin hotărârea definitivă din 25 iulie 2003, Curtea Supremă de Justiție, în complet de nouă judecători, a admis recursul în anulare, a casat hotărârea din 21 iulie 2003. La 25 iulie 2003, reclamantul a fost arestat preventiv. În iulie 2004, curtea militară de apel a dispus punerea în libertate a reclamantului, înlocuind măsura arestării preventive cu interdicția de a părăsi țara.

Printr-o hotărâre din 15 iunie 2010, Curtea europeană a stabilit, în unanimitate, că, pe de o parte, a fost încălcat art. 5 § 1 prin luarea, fără temei legal, a măsurii arestării preventive a reclamantului din 16 iulie 2003 între orele 10:00 și 22:00 și prin arestarea preventivă la 25 iulie 2003, în urma admiterii recursului în anulare, iar pe de altă parte, că nu a avut loc o încălcare a acestui articol prin lipsa unei motivări suficiente a măsurii arestării preventive de la 16 la 18 iulie 2003.

În drept – Art. 5 § 1: Nu este contestat faptul că reclamantul a fost citat la PNA și că a intrat în sediul parchetului la ora 9:00 pentru a da o declarație în cadrul unei anchete penale. Trebuie admis că, din acel moment, reclamantul s-a aflat într-adevăr sub controlul autorităților. În consecință, Guvernului îi revine sarcina de a oferi explicații privind evenimentele petrecute începând cu acel moment în sediul PNA. La rândul său, Guvernul se declară în imposibilitatea de a prezenta registrele de intrări și ieșiri ale sediului PNA, care ar fi fost distruse ca urmare a împlinirii termenului de conservare. Pe de altă parte, declarația procurorului însărcinat cu urmărirea penală la momentul petrecerii faptelor este contrazisă nu numai de afirmațiile reclamantului, ci și de declarațiile scrise concordante a doi martori.

La citarea reclamantului se mai adaugă și ordinul verbal dat de superiorul său ierarhic de a se prezenta la PNA. Șeful poliției fusese, de asemenea, informat de citarea mai multor agenți de poliție la 16 iulie 2003, pentru a garanta prezența acestora la parchet. Or, la vremea respectivă, cadrele de poliție se supuneau disciplinei militare, astfel încât le era extrem de dificil să nu se conformeze ordinelor superiorilor lor. Deși nu se poate concluziona că privarea de libertate a reclamantului a intervenit doar pe baza acestui motiv, totuși există alte elemente importante care militează în favoarea unei astfel de privări, cel puțin începând din momentul notificării orale a deciziei de începere a urmăririi penale, la ora 12:00: cererea adresată de procuror reclamantului de a rămâne la sediul PNA în vederea unor noi depoziții și confruntări multiple, începerea urmăririi penale împotriva reclamantului în acea zi, faptul că șapte polițiști față de care nu se începuse urmărirea penală au fost informați că puteau părăsi sediul PNA din moment ce prezența și interogatoriul lor nu mai erau necesare, prezența jandarmilor în sediul PNA, precum și faptul că procurorul l-a informat pe reclamant că avea posibilitatea de a fi asistat de un avocat. Având în vedere ordinea lor cronologică, aceste evenimente se înscriu în mod evident în cadrul unei anchete penale de mare anvergură. Această anchetă urmărea să anihileze o rețea de trafic cu produse petroliere. Începerea urmăririi penale față de reclamant și colegii săi se încadrează în acest context procedural, iar necesitatea de a realiza într-o singură zi diferite acte de procedură penală față de aceste persoane tinde să demonstreze că reclamantul era într-adevăr obligat să se conformeze. În concluzie, întrucât Guvernul nu a prezentat elemente convingătoare și relevante în sprijinul versiunii sale asupra faptelor, și anume faptul că reclamantul ar fi părăsit sediul PNA și că era liber să părăsească de bunăvoie sediul după ce a dat prima declarație și având în vedere caracterul coerent și plauzibil al versiunii reclamantului, reiese că acesta din urmă a rămas într-adevăr în sediul parchetului și că a fost lipsit de libertate, cel puțin între orele 12:00 și 22:00.

Reclamantul a fost citat să se prezinte la PNA pentru a da o declarație în cadrul unei proceduri penale, fără să i se ofere alte precizări cu privire la scopul declarației. Or, legislația națională în materie impune ca citația să precizeze calitatea în care o persoană este citată, precum și obiectul cauzei. Rezultă că reclamantul nu știa că era citat în calitate de martor sau învinuit, ori poate chiar în calitate de polițist care efectuează el însuși cercetări. În orice caz, potrivit versiunii faptelor prezentate de Guvern, în jurul orei 12:00, pe când agenții de poliție terminau de scris declarațiile, procurorul a revenit în sală pentru a-i informa că a fost începută urmărirea penală față de 10 dintre agenții de poliție prezenți, inclusiv reclamantul, și că aceștia aveau dreptul să aleagă un avocat sau, în caz contrar, li se va repartiza unul din oficiu. La momentul primei sale declarații, reclamantul nu avea cunoștință de statutul său juridic și de garanțiile care decurgeau de aici. Chiar dacă, în aceste condiții, Curtea se îndoiește de compatibilitatea situației reclamantului în primele 3 ore petrecute la sediul PNA cu art. 5 § 1, totuși nu intenționează se pronunțe asupra acestei chestiuni din moment ce este evident că, cel puțin începând cu ora 12:00, statutul penal al reclamantului s-a clarificat, în urma începerii urmăririi penale. Începând din acel moment, reclamantul a avut incontestabil calitatea de învinuit, astfel încât legalitatea lipirii sale de libertate trebuie examinată cu începere din acel moment, din perspectiva art. 5 § 1 lit. c). Începând cu ora 12:00, procurorul avea la dispoziție motive suficient de întemeiate pentru a justifica privarea de libertate a reclamantului în scopul efectuării cercetării. Dreptul român prevede măsurile ce trebuie luate în acest sens, și anume reținerea sau arestarea preventivă, însă procurorul nu a luat cea de-a doua măsură decât foarte târziu, în jurul orei 22:00. În consecință, privarea de libertate căreia i-a căzut victimă reclamantul la 16 iulie 2003, cel puțin între orele 12:00 și 22:00, nu avea temei legal în dreptul intern.

Concluzie : încălcare (unanimitate)

De asemenea, Curtea reține că nu a fost încălcat art. 5 § 1 lit. c), considerând că privarea de libertate a reclamantului de la 16 iulie 2003, ora 22:00, până la 18 iulie 2003, ora 22:00, era întemeiată. În plus, Curtea constată încălcarea art. 5 § 1, deoarece privarea de libertate a reclamantului la 25 iulie 2003 nu avea o bază legală suficientă în dreptul intern, în măsura în care nu era „prevăzută de lege”.

Art. 41:8 000 EUR cu titlu de prejudiciu moral.

© Consiliul Europei/Curtea Europeană a Drepturilor Omului
Redactat de grefă, prezentul rezumat nu obligă Curtea.

Apăsați aici pentru a accesa [Note de informare privind jurisprudența](#)